

Тема 3. ДЕРЖАВА КИЇВСЬКА РУСЬ ТА РОЗВИТОК ЇЇ ПРАВОВИХ НОРМ (IX-XII ст.)

(2 год.)

ПЛАН

1. Формування державності у східнослов'янських племен:
  - а) анти, їх держава;
  - б) племенні союзи, держава полян.
2. Концепції походження держави Київська Русь та її назви.
3. Суспільно-політичний устрій та державний лад Київської держави.
4. Виникнення князівського законодавства:
  - а) “Закон Руський”;
  - б) коротка редакція “Руської Правди”.
5. Розвиток права Київської держави. Розширена та скорочена редакції “Руської Правди”.

Термінологічний словник

Віче, бояри, князі, смерди, монархія, республіка, звичаєве право, “божа кара”, станова ієрархія, закон, законодавство, система права, “Руська Правда”, тризуб, злотники, срібники, гривна.

Література

1. Чмихов М.О. та ін. Археологія та стародавня історія України: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1992. – С. 303-359.
2. Толочко П.П. Древняя Русь: Очерки социально-политической истории. – К., 1982.
3. Брайчевський М. Походження Русі. – К.: Наука, 1968.
4. Крип'якевич І.П. Історія України. – С. 29-75.
5. Аркас М.М. Історія України-Русі. – С. 10-68.
6. Субтельний О. Україна. Історія. – С. 30-60.
7. Убивство князів Бориса і Гліба: Оповідання з національної історії. – К.: Веселка, 1992.
8. Прицак Е. Происхождение Руси. – К., 1992. – С. 17-33; 1993. – С. 17-41.
9. Грушевський М.С. Очерки истории украинского народа. – К.: Лыбидь, 1990. – С. 15-66.
10. Кульчицький В.С. та ін. З історії української державності. – Львів: Світ, 1992. – С. 6-16.
11. Іванченко Р.П. Україна від Кия до Кравчука: Короткий нарис історії української державності. – К.: Рад. письменник, 1993.